herpy

GECKOR

Cameroon dwarf gecko

Lygodactylus conraui

En liten, dagaktiv klättrare från de västafrikanska skogarna, och den enda gröna geckon i regionen. Den sitter på trädstammar, palmblad och husväggar i skuggiga skogsbryn. I terrarier är den sällsynt, och skötseln bygger på nära besläktade dvärgdaggeckor.

Familj: Gekkonidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**7-9 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**5-8 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Värmeplats	**32-34 °C**
Temperatur, natt	**21-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter, nektar och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**4-8 mån.**
Kullstorlek	**2 ägg**
Inkubation	**60-120 dagar** vid 24-28 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lygodactylus conraui är en liten, slank, dagaktiv gecko med stora ögon utan rörliga ögonlock och med runda pupiller. Huvud och kropp är täckta av små, tätt sittande granulära fjäll. Svansen är lite längre än kroppen, rund och spetsig. Den är skör och ofta återväxt efter en förlust. Under svansen sitter en enda rad förstorade fjäll, och just det skiljer arten från den nära släktingen *Lygodactylus fischeri*, som har två rader.

Färgen är oftast grön eller blågrön hos båda könen, men de flesta djur från den västligaste delen av utbredningsområdet är brunaktiga. Det finns ofta små svarta fläckar på huvud, kropp och svans, och strupen är jämnt vitaktig. Arten är den enda gröna geckon i Västafrika och en av de minsta geckorna i Afrika.

Den blir knappt 10 cm lång inklusive svansen. Liksom andra dvärgdaggeckor har den häftlameller under tårna och klättrar lätt på lodräta ytor.

Arten beskrevs av Gustav Tornier 1902 utifrån djur från Kamerun. Artnamnet *conraui* hedrar Gustav Conrau, en tysk samlare och upptäcktsresande i Kamerun som dödades 1899. I terrariet är det en art att titta på, inte att hålla i handen. Den är sällsynt i fångenskap och i handeln.

Utbredning och livsmiljö

Lygodactylus conraui finns i Väst- och Centralafrika, från Sierra Leone och Liberia över Elfenbenskusten, Ghana, Togo och Benin till Nigeria, Kamerun och Ekvatorialguinea. Gabon nämns också i vissa översikter, men förekomsten där har avfärdats. Typlokalen är Bipindi i södra Kamerun och ön Bioko.

I Nigeria har den hittats i Nigerdeltat, och i Benin och Ghana lever den också i och omkring städer som Cotonou och Accra.

> **Naturlig utbredning:** Sierra Leone, Liberia, Côte d’Ivoire, Ghana, Togo, Benin, Nigeria, Kamerun och Ekvatorialguinea.

LIVSMILJÖ

Arten är en klättrande skogsart som finns från havsnivå upp till omkring 1.000 meters höjd. Den lever i fuktig tropisk låglandsskog, men finns också i skogsbryn, trädgårdar och jordbruksområden och på byggnader. I södra Nigeria håller den sig framför allt till skogsbryn och röjningar med mycket skugga, där den sitter på stammar, palmblad och husväggar, oftast 0,8-3,2 meter över marken. Ju mer skugga, desto fler djur. I skyddad, gammal regnskog och i stora, intensiva plantager förekommer den däremot inte.

I södra Nigeria är klimatet varmt och mycket fuktigt, med över 2.500 mm regn om året och en regntid från april till september. Tre av fyra djur ses under regntiden. Djuren sitter ofta tätt, i genomsnitt 1,35 meter från varandra, och i Benin lever de på kontorsbyggnader och i akacieträden runt dem. De jagar små insekter, framför allt små fjärilar och termiter.

Skötsel

TERRARIET

Skötseln av *Lygodactylus conraui* bygger på den nära besläktade *Lygodactylus williamsi* och på artens levnadssätt i naturen. Ett enda djur eller ett par kan hållas i ett litet, högt terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (längd × bredd × höjd) med frontdörrar och ventilation både framtill och upptill. Ett lite större terrarium ger stabilare förhållanden, men kom ihåg att djuren är mycket små och måste kunna hitta både foder och vattendroppar.

Inred med många lodräta och sneda grenar av bambu eller kork, korkbark och levande växter som svärmorstunga, bromelior och suckulenter. Välj en skuggig, tätt planterad inredning, eftersom arten söker skugga i naturen. Ett fuktigt bottensubstrat av jord, torv och sand med 7-10 cm djup håller kvar fukten, och ett lager löv ovanpå ger gömställen åt hoppstjärtar och gråsuggor.

Dvärggeckor försvinner lätt in i springor. Ta bort bakgrundsskivor eller täta dem med silikon, och stäng alla små mellanrum där en gecko kan fastna. Håll bara en hane i varje terrarium, eftersom hanar kan skada varandra allvarligt.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

L. conraui bor i det varma, fuktiga låglandet. På dagen ska det vara 24-27 °C med en solplats på 32-34 °C, som djuret kan söka sig till och lämna igen. Högst upp i terrariet får det gärna vara 27-29 °C och längst ner 24-27 °C. På natten får temperaturen sjunka till 21-24 °C, och en sänkning ända ner till omkring 16 °C tolereras.

Använd en halogenlampa på en dimmer till solplatsen, så att du kan styra värmen exakt i ett litet terrarium. Mät med digitala termometrar både upptill och nedtill. Låt inte hela terrariet bli varmt, så att djuret alltid kan dra sig undan värmen. Styr värme och ljus med en timer, så att de följer varandra.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 60-80 %, högst nedtill. Spraya växter, sidor och botten två till tre gånger om dagen i ungefär en minut, och låt dropparna avdunsta och det översta lagret av botten torka lite innan du sprayar igen. På kvällen, när ljuset är släckt, får fuktigheten gärna närma sig 100 %. Djuren dricker de droppar de slickar av bladen.

Ett vanligt problem är för mycket vatten. Dvärgdaggeckor sitter i naturen fritt på träd som är torra en stor del av dagen, så botten ska torka upp lite mellan sprayningarna, och ventilationen ska vara god. En vattenskål avråds, eftersom små djur och ungar lätt drunknar. Vill du ändå erbjuda vatten är ett lågt lock med ett par småstenar den säkraste lösningen. En hygrometer visar om rytmen håller.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och ska ha kraftigt ljus med fullt spektrum. Använd lysrör av typen T5, ett med dagsljus på omkring 6500 K och ett med UVB. Ett UVB-rör för Ferguson-zon 2 är en bra utgångspunkt, monterat ovanför nätlocket, så att djuret kan söka sig in i ljuset och bort från det. Låt det finnas skugga i ena änden av terrariet, och håll så stort avstånd till lampan att ögonen inte tar skada.

Lägg till en halogenspot till solplatsen. Ljuset ska följa årstiderna, med omkring 14 timmar på sommaren, 12 timmar på våren och hösten och 10 timmar på vintern. Natten ska vara mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen lever arten av mycket små leddjur, framför allt små fjärilar och termiter. I terrariet måste fodret vara lika litet: bananflugor, nykläckta syrsor, små vaxmalslarver, hoppstjärtar och små gråsuggor, inte över 6 mm. Ge insekter fyra till sju dagar i veckan, och så många att djuret blir mätt men att det inte finns insekter kvar efter några timmar.

Ge gärna också nektar eller färdigfoder för daggeckor, rörda till en tjock gröt och serverade i en flasklock på en grenbit. Vuxna djur kan få färdigfoder varannan till var tredje dag, så att de inte blir för feta. Foderdjuren måste få bra föda ända fram till utfodringen.

Pudra insekterna med ett tillskott som har kalk som huvudingrediens och ett litet innehåll av D3 och vitaminer. Små djur får lätt för mycket, så använd ett balanserat tillskott och lägg inte flera ovanpå. Honor behöver en liten skål med rent kalkpulver, som byts varannan vecka och hålls borta från vatten.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Lygodactylus conraui är ett djur att titta på, inte att ta i handen. Dvärggeckor är små, snabba och sköra, och hantering stressar dem och kan kosta svansen. Håll hanteringen på ett minimum, och flytta dem med en liten mugg eller en pensel i stället för att gripa tag i dem.

I naturen sitter djuren i små grupper med drygt en meter emellan. I terrariet är ett par det säkra valet. Flera honor kan bli revirhävdande och jaga varandra, och två hanar ska aldrig sättas ihop. Om flera djur delar terrarium ska det finnas många grenar och gömställen på flera höjder, så att de kan gå varandra ur vägen. Håll utkik efter bett, jakt och djur som går ner i vikt, och dela dem om det blir oro. Ett nytt djur ska få flera veckors ro för att komma till rätta.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen har ingen känd färgskillnad, så könet måste bestämmas genom noggrann granskning. Hanarna har en rad porer framför kloaken, och hos könsmogna hanar syns hemipenisfickorna vid svansroten. Honorna saknar porerna. Könsbestämningen är säkrast hos vuxna djur.

Djuren blir sannolikt könsmogna efter 4-8 månader, som hos *Lygodactylus williamsi*. Väntar man till omkring ett år är djuren i bättre form för avel. Välj bara friska djur med bra vikt och låt dem vänja sig vid terrariet innan de sätts ihop.

PARNING

Arten reagerar sannolikt på vårsignaler som längre dagar och något högre temperatur, liksom besläktade daggeckor. Sätt honorna i avelsterrariet först och hanen därefter, och håll koll på dem de första dagarna. Ett par är säkrast, men en hane med två eller flera honor kan också fungera. Det får bara finnas en hane i varje terrarium.

Ge honorna en paus från avel i tre till fem månader på vintern genom att korta dagslängden till under 10 timmar och ta ut hanen. Det förlänger deras reproduktiva livslängd.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Liksom hos besläktade dvärgdaggeckor lägger honan sannolikt två ägg åt gången och limmar fast dem på underlaget, så att de inte kan flyttas utan att gå sönder. Det går två till tre veckor mellan kullarna. Mycket små ungar ses också inne i hus, så arten kan föröka sig på byggnader.

Ge honan flera äggläggningsplatser som kan tas ut, så att hon inte använder terrariets sidor: bamburör, korkrör eller små blomrör från en blomsteraffär, uppsatta vågrätt på sidorna. Ägg på terrariets sidor kan inte flyttas, och ungarna kan ätas av de vuxna. Honan behöver rikligt med kalk och insekter hela säsongen.

INKUBATION

Ägg som sitter på en lossad läggplats flyttas tillsammans med platsen till en sluten plastlåda med fuktigt substrat i botten och ett par små lufthål i locket, så att det inte bildas konstant kondens. Håll fuktigheten hög och luften frisk. Kläckningen tar sannolikt 60-120 dagar beroende på temperaturen, som hos *L. williamsi*.

Hos *L. williamsi* bestämmer temperaturen könet: en genomsnittlig dagstemperatur på 21-24 °C ger honor, 26-27 °C blandade kön och 28 °C och däröver hanar. På natten ska temperaturen sjunka några grader. Om det också gäller *L. conraui* är inte känt, så håll temperaturen på 24-28 °C och förvänta dig inte något särskilt könsförhållande.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna hålls som de vuxna, bara i lite mindre terrarier, och de ska ha färdigfoder och de minsta insekterna varje dag. Nykläckta djur är mycket små, så alla springor måste vara stängda, och fodret ska vara mindre än 6 mm.

Dela ungarna efter storlek och kön när de börjar jaga varandra, och håll dem åtskilda från de vuxna, som annars kan äta upp dem. Håll noga koll på fuktigheten och dricksvattnet, eftersom små djur torkar ut snabbt.

Hälsa och vanliga misstag

De typiska problemen hos *Lygodactylus conraui* är desamma som hos nära besläktade dvärgdaggeckor:

- Uttorkning. Små djur har inga reserver, och för låg luftfuktighet eller brist på vattendroppar kan kosta livet på kort tid.
- För mycket fukt och dålig ventilation, som ger svamp, mögel och hudproblem. Låt botten torka upp lite mellan sprayningarna.
- Kalkbrist, särskilt hos honor som lägger ägg utan paus. Erbjud alltid kalkpulver, och ge honorna en paus från avel.
- Fetma om färdigfoder ges för ofta. Ge det varannan till var tredje dag till vuxna.
- Skador från strid, särskilt mellan hanar, och förlorade svansar efter hantering. En förlorad svans växer bara delvis ut igen.
- Djur som fastnar i springor eller bakom bakgrunder. Stäng alla små mellanrum.
- Kvalster och parasiter hos nyinköpta djur, särskilt vildfångade. Håll nya djur i karantän i upp till två månader.

Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret går ner i vikt, inte vill äta eller sitter slött på botten.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.